

Vuoden 2020 väittelijän palkinto oikeustieteen tohtori Jussi Jaakkolalle

Jussi Jaakkola tarkastelee väitöskirjassaan ”European Economic Integration, Fiscal Interdependence, and the Crisis of the Social and Democratic Tax State”, kuinka Euroopan integraatio on muuttanut poliittista tilaa, jossa Euroopan unionin jäsenvaltioiden vero-oikeudelliset järjestelmät muotoutuvat. Jussi Jaakkola väitteli Turun yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa artikkeliväitöskirjamuotoisella tutkimuksellaan 25.9.2020.

Oikeustieteen tohtori Jussi Jaakkolan tutkimuksessa Euroopan integraatio hahmotetaan rakenteellisesti epäsymmetriseksi kehitykseksi. Yhtäältä yritysten ja pääoman kansainvälinen liikkuvuus Euroopassa on syventynyt EU:n sisämarkkinoiden myötä. Toisaalta jäsenvaltioiden tuloverojärjestelmät ovat pitkään ja olennaisilta ratkaisuiltaan säilyneet kansallisen päätöksenteon asiana. Integraation epätasapainoinen rakenne on ollut omiaan lisäämään jäsenvaltioiden verojärjestelmien keskinäisriippuvuutta, minkä seurauksena kansallinen veropolitiikka on muuttunut verokilpailun politiikaksi. Väitöskirjan tematiikka on paitsi ajankohtainen myös oikeudellisesti ja laajemminkin yhteiskunnallisesti merkittävä.

Tutkimuksen keskeinen lähtökohta on, kuinka markkinaintegraatio ja verokilpailu synnyttävät uudenlaisen liitoksen politiikan ja talouden välille. Kun ylikansallisesti liikkuvan pääoman rooli veropolitiikassa vahvistuu, on seurauksena verotuksen demokraattisen legitimitetin moninainen murentuminen. Verotuksen saralla markkinoiden ja politiikan keskinäinen määräysvalta on osittain muotoutunut uudelleen. Tutkimuksen mukaan verokilpailun logiikka muuttaa olennaisesti myös oikeuden funktiota. Vero-oikeus toimii enenevästi vaihdannan kohteen roolissa, kun vero-oikeudelliset ratkaisut mielletään vastikkeeksi ylikansallisesti liikkuvan pääoman läsnäolosta valtion verotusvallan alaisuudessa. Tutkimuksen mukaan verotuksen sääntely ylikansallisella tasolla, kuten Euroopan unionissa, saattaisi auttaa palauttamaan vero-oikeuden demokraattista legitimitettä. Toisaalta tämä kehitys herättäisi kysymyksen ylikansallisen vero-oikeuden demokraattisista mahdollisuuksista. Verotuksen kysymykset kääntyvät nopeasti kysymyksiksi demokratian ehdoista: demokraattinen vero-oikeus onkin vaikeasti hahmotettavissa kansainvälisessä järjestelmässä, jossa demokratian mahdollisuudet kansallisella tasolla ovat ehtineet heikentyä mutta sen edellytykset ylikansallisella tasolla eivät ole ehtineet muotoutua

Jussi Jaakkolan väitöskirjassa analyttinen ja kriittinen käsittely on nyansseiltaan rikasta sekä kauttaaltaan oppinutta, perusteellista ja tarkkaa, vaikkakin varsin monipolvista. Tutkimuksen rakenne on selkeä. Vero-oikeuden järjestelmää tarkastellaan asiantuntevasti yhteiskunnallisten kehityspiirteiden valossa. Yhteenvedo ja arvostetuissa kansainvälisissä julkaisukanavissa julkaistut artikkelit muodostavat sisällöllisesti koherentin, hallitun kokonaisuuden, joka on kielellisesti hiottu, myös kiitettävän monitieteinen ja lisää tietoaamme tutkittavaksi valitusta teemasta.

Oikeustieteen tohtori Jussi Jaakkola työskentelee tällä hetkellä Turun yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa tutkijatohtorina.